T072 BL 2 (021) Giới Chê Trách Chức Sự Của Tăng-92 Pháp Đơn Đề-Giới Pháp Của Tỳ Kheo

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 14 90 13-GIÔÙI CHEÂ TRAÙCH CHÖÙC SÖÏ CUÛA TAÊNG Khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, noùi roäng nhö treân. Baáy giôø, ngöôøi ñôøi coù loøng tín kính raát saâu xa, neân hoï mang nhieàu thöùc aåm thöïc ñeán cuùng döôøng Theá Toân, roài cuùng chuùng Taêng, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, Muïc- kieàn-lieân. Phaàn cuùng döôøng Phaät thì coù thò giaû thu doïn coøn phaàn cuùng döôøng chuùng Taêng vaø Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân thì hoaëc duøng heát, hoaëc duøng khoâng heát maø khoâng coù ai thu doïn ñeå ñeán hoâi thoái. Baáy giôø, Toân giaû Ñaø-phieâu coøn ôû phaàn vò ñang hoïc, suy nghó: "Neáu ta ñaït ñöôïc voâ hoïc, thì ta seõ coi soùc coâng vieäc cuûa Taêng ñeå chö Taêng ñöôïc an laïc". Suy nghó theá roài, ñaàu ñeâm, cuoái ñeâm, thaày tinh taán tu taäp neân ñaéc quaû A-la-haùn, ñaéc ba minh, saùu thoâng. Ñoaïn thaày suy nghó: "Vì sao ta phaûi laøm nhöõng vieäc höõu vi? Ta neân tu taäp vui soáng vôùi thieåu duïc, voâ söï". Phaät noùi vôùi Ñaø-phieâu: "Khi coøn ôû quaû vò phaûi hoïc, oâng ñaõ noùi nhö sau: "Neáu ta ñaït ñöôïc quaû vò voâ hoïc, ta seõ coi soùc coâng vieäc chö Taêng". OÂng coù noùi nhö theá khoâng?". Thaày ñaùp: "Coù noùi nhö vaäy, baïch Theá Toân". - Naøy Ñaø-phieâu nhö nguyeän voïng cuûa oâng tröôùc kia, giôø ñaây neân laøm nhö vaäy. - Con seõ laøm nhö Theá Toân daïy. Theá roài chuùng Taêng cöû thaày laøm chín vieäc nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi. Luùc aáy, thaày tuøy nghi sai phaùi chuùng Taêng ñi thoï trai. Neáu laø Tröôûng laõo Thöôïng toïa thì cho thöùc aên thöôïng haïng. Neáu trung toïa thì cho thöùc aên trung bình. Neáu haï toïa thì cho thöùc aên thoâ sô. Nhoùm saùu Tyø-kheo vì ñaã coù moái hieàm khích oaùn haän, neân ñem vieäc aáy ñeán baïch vôùi Theá Toân. Phaät beøn noùi vôùi Ñaø-phieâu: "Phaøm laø ngöôøi xuaát gia, nguyeân taéc phaûi trao thöùc aên bình ñaúng, oâng neân bieát: ñöôïc ít thì khoâng ñuû, ñöôïc nhieàu cuõng khoâng neân chaùn, ñöôïc toát, ñöôïc xaáu, ñeàu khoâng chu ñaùo". Do theá, Tröôûng laõo Ñaø-phieâu beøn phaân ra ba loaïi thöïc phaåm tinh thoâ, cöù tuaàn töï giaùp voøng roài trôû laïi töø ñaàu. Khi aáy, Nan-ñaø, Öu-ba-nan- ñaø saùng sôùm thöùc daäy, lieàn khoaùc y caàm baùt, ñeán nhaø cuùng döôøng aåm thöïc, noùi vôùi Öu-baø-di: "Trao thöùc aên cho toâi". Öu-baø-di noùi: "Thöa Toân giaû, chöa ñeán giôø aên. Toâi chöa kòp röûa maët vaø röûa cheùn baùt, chöa laøm ñöôïc thöùc aên cho ngöôøi xuaát gia". Luùc aáy, caùc thanh thieáu nöõ treû ôû nhaø ñaøn-vieät môùi thöùc daäy, ñi taém röûa ñeå loä thaân theå. Tyø-kheo Nan-ñaø do khoâng thu giöõ caùc caên, nhìn chaêm chaêm vaøo caùc coâ gaùi, neân Öu-baø-di suy nghó: "Tyø-kheo naøy khoâng phaûi laø ngöôøi trì luaät, neáu ñeå laâu ôû ñaây coù theå sinh ra nhieàu toäi loãi. Ta haõy ñöa thöùc aên cuûa ngöôøi giuùp vieäc ñeå oâng ta ñi ngay cho roài". Suy nghó nhö theá roài baø lieàn mang thöùc aên cuûa ngöôøi giuùp vieäc ñöa cho thaày.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 14 91 Tyø-kheo aáy nhaän ñöôïc thöùc aên roài, lieàn trôû veà Tinh xaù. Baáy giôø, coù Tröôûng laõo Tyø-kheo ñeán giôø

khaát thöïc, lieàn khoaùc y caàm baùt ñi ñeán nhaø cuùng döôøng thöùc aên. Ñaøn-vieät lieàn cuùng döôøng thöùc aên ngon laønh ñaày baùt, roài thaày trôû veà. Khi aáy, Nan-ñaø, Öu-ba-nan-ñaø troâng thaáy theá, lieàn noùi nhö sau: “Naøy Tröôûng laõo Ñaø-phieâu, Ñöùc Theá Toân daïy phaûi chia thöïc phaåm bình ñaúng. Thaày haõy xem hai loaïi thöùc aên naøy coù gioáng nhau hay khoâng?”. Ñaø-phieâu noùi: “OÂng ñeán quaù sôùm, chöa tôùi giôø aên (neân môùi theá)”. Hoâm sau, Nan-ñaø beøn khoaùc y, caàm baùt vaøo thaønh, nhöng ôû doïc ñöôøng thaày xem ñaáu voi, ñaáu ngöïa vaø nghe ngöôøi theá tuïc bình phaåm. Luùc aáy Öu-baø-di suy nghó: “Hoâm qua thaày aáy ñeán khoâng ñöôïc aên, hoâm nay phaûi chuaån bò sôùm”. Theá roài baø laøm thöùc aên xong ñaõ laâu maø chôø maõi vaãn khoâng thaáy tôùi, neân suy nghó: “Toân giaû hoâm qua ñeán sôùm, böõa nay vì sao khoâng tôùi? Hay laø ôû Tinh xaù Kyø-hoaøn coù cuùng döôøng chö Taêng, cho neân khoâng ñeán?”. Do vaäy, baø cuøng vôùi choàng con aên saïch. Luùc ñeán giôø, Nan-ñaø môùi voäi vaõ ñeán, noùi vôùi Öu-baø-di: “Ñöa thöùc aên cho toâi”. Öu-baø-di noùi: “Con laøm thöùc aên töø sôùm ñôïi Toân giaû maø khoâng thaáy ñeán. Con töôûng hoâm nay coù ngöôøi cuùng döôøng chö Taêng taïi Kyø- hoaøn. Thaày ñöôïc hoï môøi roài chöù? Vì theá phaàn cuùng döôøng cho thaày con ñaõ aên heát”. Nan-ñaø lieàn noùi: “Ngöôi ñònh boû ñoùi ta sao?”. Baáy giôø, Öu-baø-di lieàn ñem thöùc aên thöøa cuûa ngöôøi giuùp vieäc ra cho thaày. Ñöôïc thöùc aên roài thaày beøn trôû veà Tinh xaù, noùi laïi nhö tröôùc. Ñaø-phieâu noùi: “(Hoâm nay) thaày laïi tôùi quaù treã”. Noùi xong Toân giaû Ñaø-phieâu lieàn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch vôùi Theá Toân. Phaät beøn baûo goïi Nan-ñaø tôùi. Khi thaày tôùi roài, Phaät lieàn hoûi: “OÂng coù thaät nhö vaäy chaêng?”. - Coù thaät nhö vaäy baïch Theá Toân. - Ñoù laø vieäc xaáu. OÂng khoâng töøng nghe Ta duøng voâ soá phöông tieän cheâ traùch ña duïc, khen ngôïi thieåu duïc hay sao? Ñoù laø ñieàu phi phaùp, phi luaät traùi lôøi Phaät daïy, khoâng theå duøng vieäc aáy ñeå nuoâi lôùn phaùp thieän ñöôïc. Theá roài Phaät truyeàn leänh cho caùc Tyø-kheo ñang soáng taïi thaønh Xaù-veä phaûi taäp hoïp laïi taát caû, vì möôøi ñieàu lôïi ích maø cheá giôùi cho caùc Tyø-kheo, duø ai nghe roài cuõng phaûi nghe laïi: “Neáu Tyø-kheo hieàm traùch thaày tri söï thì phaïm Ba-daï-ñeà”.

Giaûi Thích: Hieàm traùch: Hoaëc baùi nhaân, baùi chuùc nhaân, baùi chuùc chuùc nhaân.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 14 92 Baùi nhaân (ngöôøi ñöôïc giao vieäc): Nhö Toân giaû Ñaø-phieâu. Ñoù goïi laø baùi nhaân. Baùi-chuùc-nhaân (ngöôøi ñöôïc giao vieäc beøn nhôø ngöôøi khaùc laøm giuùp): Nhö tröôøng hôïp Ñaø-phieâu-ma-la-töû nhôø ngöôøi khaùc xöû lyù coâng vieäc cuûa Taêng. Ñoù goïi laø baùi chuùc nhaân. Baùi-chuùc-chuùc-nhaân (ngöôøi ñöôïc giao vieäc nhôø ngöôøi khaùc laøm giuùp, roài ngöôøi aáy laïi nhôø ngöôøi khaùc nöõa): Ngöôøi ñöôïc giao vieäc laïi ñi nhôø ngöôøi khaùc nöõa xöû lyù vieäc cuûa Taêng. Ñoù goïi laø baùi chuùc chuùc nhaân. Hieàm traùch: Ngöôøi hieàm traùch phaïm Ba-daï-ñeà. Khi Taêng phaùt caùc thöù baùnh, theo thöù töï ñeán mình, thì mình neân nhaän laáy. Neáu khoâng muoán laáy thì neân baûo hoï ñi tieáp. Neáu tònh nhaân hoûi: “Vì sao thaày khoâng laáy?”, roài mình ñaùp: “Toâi kieâng cöõ khoâng duøng thöù naøy, muoán laáy thöù

khaùc", thì khoâng coù toäi. Khi Taêng ñi phaân phaùt caùc loaïi chaùo, nhö chaùo söõa, chaùo toâ laïc, chaùo meø, chaùo caù v.v... neáu hoï muùc ñaày giaù ñöa cho Thöôïng toïa thì Thöôïng toïa khoâng neân nhaän lieàn maø neân noùi: "Neân ñöa cho bình ñaúng". Neáu ngöôøi trò nhaät ñi ñöa thòt, vì vò neå Thöôïng toïa neân ñöa nhieàu hôn, thì Thöôïng toïa neân hoûi: "Taát caû ñeàu nhö theá naøy chaêng?". Ngöôøi trò nhaät lieàn ñaùp: "Chæ ñöa cho Thöôïng toïa nhieàu thoâi". Thöôïng toïa neân noùi: "Neân chia bình ñaúng". Theá roài, neáu khoâng caàn nhieàu thì haõy laáy moät ít. Laáy xong roài baûo ñöa bình ñaúng cho moïi ngöôøi. Khi coù nhöõng thöùc aên ngon nhö vaäy neân ñöa cho bình ñaúng. Luùc Sa-di ñi trao ñoà aên, neáu trao cho thaày mình moät caùch thieân vò, thì thaày tri söï neân noùi: "Haõy ñöa bình ñaúng". Neáu Sa-di noùi: "Sao oâng khoâng töï laøm ñi?". Luùc aáy thaày tri söï neân

ñuoåi Sa-di ñi roài sai ngöôøi khaùc laøm. Neáu ngöôøi ñi ñöa thöùc aên, thaáy coù vò Ñaïi ñöùc trong Taêng beøn ñöa nhieàu hôn, khieán nhöõng ngöôøi khaùc bò thieáu, thì thaày tri söï neân noùi vôùi ngöôøi aáy: "Trong Taêng khoâng coù cao thaáp, ngöôi haõy ñöa bình ñaúng". Noùi chung, coù caùc tröôøng hôïp: hoaëc coù hieàm maø khoâng traùch moùc; hoaëc coù traùch moùc maø khoâng hieàm; hoaëc vöøa hieàm vöøa traùch moùc; hoaëc chaúng hieàm chaúng traùch moùc. Coù hieàm maø khoâng traùch moùc: Böng baùt thöùc aên cuûa mình ñem so saùnh vôùi baùt ngöôøi beân caïnh roài noùi theá naøy: "Nhö theá naøy coù bình ñaúng khoâng?". Ñoù goïi laø coù hieàm maø khoâng traùch moùc. Caû boán tröôøng hôïp kia noùi roäng cuõng nhö vaäy. Coù hieàm maø khoâng traùch moùc thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Coù traùch moùc maø khoâng hieàm cuõng phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Vöøa hieàm vöøa traùch moùc thì phaïm toäi Ba-daï-ñeà. Chaúng hieàm cuõng chaúng traùch moùc thì khoâng coù toäi. Theá neân noùi (nhö treân).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.